

**Απόσπασμα της συνοδευτικής
παρουσίασης του
Ψυχολόγου
Δημοσθένη Κ. Παναγιώτου**

**στα πλαίσια εισήγησης στο
3^ο Συνέδριο για την Ασφάλεια
“Security Project 2015”
που έγινε στην Αθήνα τις 24
Απριλίου 2015 στο
Divani Palace**

Η σημαντικότητα στην αποκωδικοποίηση της Στάσης του Σώματος για την πρόληψη του εγκλήματος

Εισηγητής:

Δημοσθένης Κ. Παναγιώτου

Psychologist Ba, MA

Εκπαιδευτής Ασφαλείας

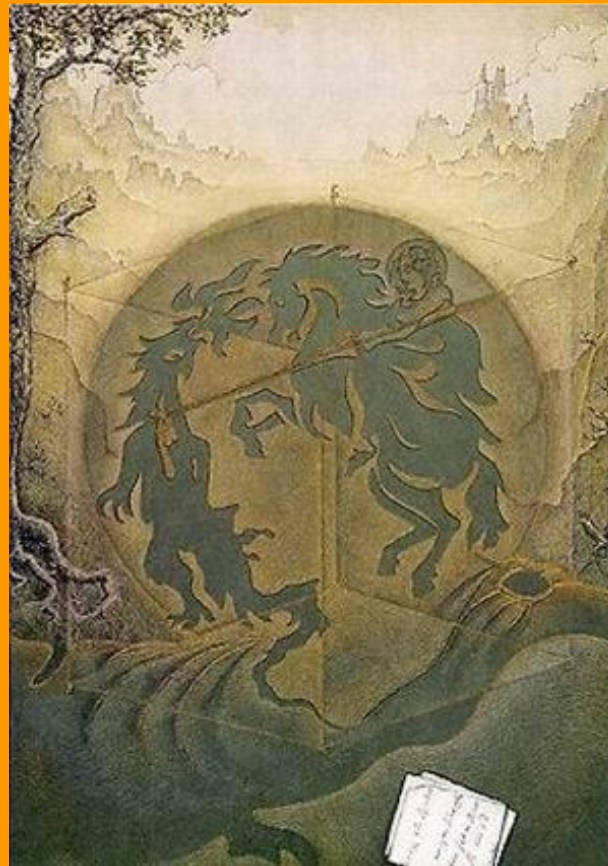
Member of the

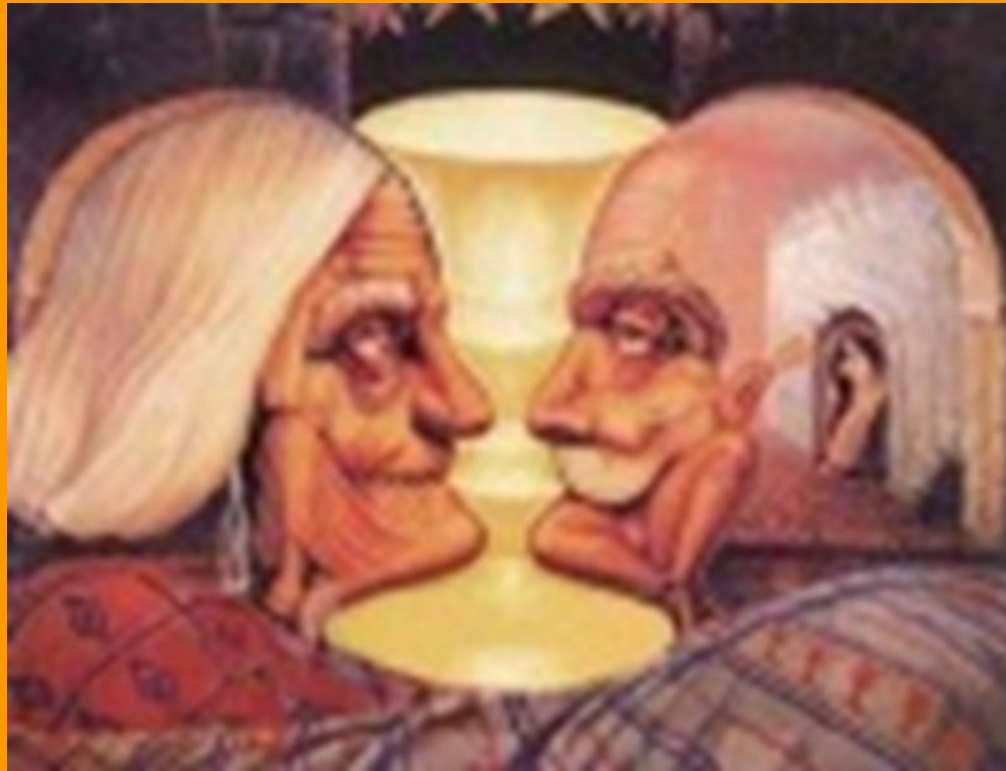
American Psychological Association

IIRSM Specialist & Approved Trainer, IIAI, EOPPEP GR,
BECCA EU, IFPO USA, IAHN, NFPA USA

Τί βλέπετε;

Η αντίληψή μας βασίζεται...

στον τρόπο που μας επηρεάζει το
περιβάλλον, δηλαδή
όσα καταλαβαίνουμε
αλλά και όσα είναι εκεί και περιμένουν να
τα καταλάβουμε.

Όσα λέμε με τη σιωπή μας ονομάζονται

Μη Λεκτικά Μηνύματα και κάποιοι τα
χαρακτηρίζουν ως «Η γλώσσα του
σώματος» ενώ μια ορθή ονομασία είναι
Η στάση του σώματος

Τι είναι τα Μη Λεκτικά Μηνύματα (ΜΛΜ)

Μη Λεκτικά Μηνύματα (ΜΛΜ) είναι όλα όσα μπορούμε να καταλάβουμε από τη στάση που έχει το σώμα ενός ανθρώπου ή από τις εκφράσεις του προσώπου του, χωρίς να τον γνωρίζουμε και χωρίς να χρειάζεται να μας μιλήσει. Τα ίδια μηνύματα στέλνουμε κι εμείς, άλλοτε επίτηδες κι άλλοτε χωρίς να το θέλουμε.

Η γενική εντύπωση

- Είναι αυτή που προκαλεί η εμφάνιση του σώματός μας,
- οι κινήσεις μας,
- η ποσότητα του χώρου που καταλαμβάνουμε στο χώρο που βρισκόμαστε,
- οι χειρονομίες,
- το βλέμμα,

- τα ρούχα μας,
- ο προσανατολισμός του σώματος στο χώρο και σε σχέση με το συνομιλητή,
- οι εκφράσεις,
- το άρωμά μας,
- τα αξεσουάρ που φέρουμε και η ποιότητά τους.

Τα στοιχεία του λόγου

- Η ένταση του λόγου,
- η χροιά της φωνής,
- ο τόνος,
- η σταθερότητα,
- οι παύσεις,
- οι ήχοι ανάμεσα στις λέξεις,
- το λεξιλόγιο,
- η ροή του λόγου.

Ο κοινωνικός έλεγχος και η σημασία του στην πρόληψη του εγκλήματος

Οι κοινωνικοί κανόνες και ο Νόμος αποτελούν τα σημαντικότερα κομμάτια του Κοινωνικού Ελέγχου. Οποιαδήποτε συμπεριφορά ή αντίδραση έξω από τις συμπεριφορές ή αντιδράσεις που αποδέχεται η κοινωνία, φέρει ΜΛΜ που μπορεί να μας υποδείξουν έναν υποψήφιο ή κρυφό εγκληματία.

Τα ΜΛΜ χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες:

- Τα ασυνείδητα μηνύματα
- Τα μερικώς συνειδητά
- Τα πλήρως συνειδητά

Τα ασυνείδητα μηνύματα

Δεν τα ελέγχουμε αλλά είναι αντίδραση σε ένα εξωτερικό ερέθισμα.

Τα μερικώς συνειδητά

Είναι γνωστό πως τα ρούχα επηρεάζουν την εικόνα μας - και αυτό είναι το συνειδητό κομμάτι του μηνύματος αλλά είναι άγνωστο το γιατί το κάνουν αυτό - το μη συνειδητό κομμάτι του μηνύματος.

Τα πλήρως συνειδητά

Είναι αυτά που μαθαίνονται και μπορούν να καλλιεργηθούν και να διδαχθούν ως υποκριτικό μάθημα, πχ στη Νομική σχολή.

Το ψέμα και οι διαρροές της αλήθειας

Όταν γίνεται συνειδητή προσπάθεια να καλυφθεί ένα ψέμα, εμφανίζονται οι **διαρροές της αλήθειας**. Αυτές εμφανίζονται με συμπτώματα όπως:

- Τρεμούλιασμα στα χέρια
- Αστάθεια στη φωνή
- Κοκκίνισμα του προσώπου
- Υπερβολική εφίδρωση
- Ένταση στους μύες

Γενικά, όταν επιχειρείται απάτη

- Οι κινήσεις χάνουν τη χαλαρότητά τους και γίνονται πιο μηχανικές. Είναι αυτό που λέμε πως από «διαίσθηση» κάποιος μας φαίνεται ύποπτος...
- Αυτός που λέει ψέματα αυτόματα σκέφτεται τί θα υποστεί αν τυχόν αποκαλυφθεί το ψέμα του.
- Τέλος, ακόμα και όσοι υποκρίνονται τέλεια το ρόλο τους, πάντα μπορούν να αποκαλυφθούν μέσα από μη λεκτικά κανάλια, π.χ., να κουνούν πολύ έντονα το πόδι τους κάτω από το τραπέζι, όταν πιστεύουν πως δεν τους βλέπουν.

Το πρόσωπο και οι εκφράσεις ΤΟΥ

Είναι το κέντρο της κοινωνικής μας αλληλεπίδρασης και το πιο αποκαλυπτικό κανάλι της Μη Λεκτικής Επικοινωνίας. Σε πειράματα που έχουν γίνει σε πρωτεύοντα, η χειρουργική αποκοπή των μυών που οδηγούν σε εκφραστικές συσπάσεις το πρόσωπο, οδήγησε στην πλήρη απόρριψη τους όχι μόνο από την ομάδα αλλά και από την ίδια τη μητέρα τους...

Οι εκφράσεις που παίρνει ένα πρόσωπο χωρίζονται σε:

- **Αυθόρμητες**, τις οποίες δεν ελέγχουμε και είναι παγκόσμιες και
- **Υποκριτικές**, τις οποίες μαθαίνουμε αλλά διαφέρουν ακόμα και σε άτομα της ίδιας ομάδας.

Οι κύριες συγκινησιακές καταστάσεις που εμφανίζονται στο πρόσωπο είναι έξι (6)

Η χαρά

Η θλίψη

Η αηδία

Ο θυμός

Ο φόβος

Η έκπληξη

Το βλέμμα

Είναι η αρχή των επαφών

Τα χαρακτηριστικά του βλέμματος είναι:

- Η διάρκειά του
- Η αμοιβαιότητα στην ανταλλαγή
- Η έκφρασή του
- Το μέγεθος της διαστολής της κόρης των ματιών
- Η συχνότητα με την οποία ανοιγοκλείνουν τα βλέφαρα κατά τη διάρκεια της οπτικής επαφής
- Η κατεύθυνση του βλέμματος όταν διακόπτεται η οπτική επαφή

Πες μου πώς στέκεσαι να σου πω τί είσαι

Η στάση που παίρνει το σώμα
αναδεικνύει την ψυχολογική κατάσταση
του ατόμου καθώς και την εικόνα που
έχει για τον εαυτό του. Δύναμη κι
υπεροχή, ταπεινότητα ή κάτι άλλο;

Πώς φαίνεται αν νοιώθει κάποιος...

- **Αυτοπεποίθηση και σιγουριά:**

Προβάλλει το στήθος και τοποθετεί τη σπονδυλική στήλη σε αυστηρά όρθια θέση, κυρίως όταν κάποιος διεκδικεί ανώτερη θέση ή βραβείο.

- **Ανασφάλεια και προβολή ψεύτικης εικόνας:**

Δείχνει επιθετικότητα και προσπαθεί να καταλάβει περισσότερο ζωτικό χώρο από όσο χρειάζεται, μιλά μεγαλόφωνα, κάνει μεγάλες δρασκελιές και έχει αρκετά ανοιχτά τα χέρια και τα πόδια.

- **Υποταγή:**

Κλίση της κεφαλής, των ώμων και του σώματος προς τα εμπρός.

- **Έλξη:**

Μειωμένη απόσταση, συμμετρική κλίση και αμοιβαίος προσανατολισμός, παρατεταμένα βλέμματα, χαμόγελα και αγγίγματα

- **Αντιπάθεια:**

Περιορισμένη θέα προσώπων, γυρισμένη πλάτη, αποφυγή βλέμματος, γερμένη πλάτη προς τα πίσω σε καθιστή θέση, απομακρυσμένη θέση από τον ομιλητή.

Οι δραστηριότητες μετάθεσης

Όταν ο άνθρωπος βιώνει ένα συναίσθημα κάνει κινήσεις οι οποίες έχουν αντικείμενο τον ίδιο κι έχουν σκοπό την απελευθέρωση από την ένταση που προκαλεί το ερέθισμα. Είναι η σωματοποίηση του άγχους που έχει να κάνει με τις συνέπειες που περιμένουν το άτομο από την ενδεχόμενη αποκάλυψη του ψεύδους του. Παίζουν με τα δάκτυλα, τα μαλλιά τους, σκουπίζουν το πρόσωπό τους ή κάνουν άλλες νευρικές κινήσεις χωρίς προφανή λόγο. Έχει παρατηρηθεί πως σε στιγμές φόρτισης και έντασης, οι άνθρωποι αγγίζονται πολύ περισσότερο.

Νομίζετε πως χρειάζονται στη
δουλειά μας όσα ακούσατε;

**Άξιζε ο χρόνος που αφιερώσατε για
να με ακούσετε;**

Μπορεί να βοηθήσει στην
πρόληψη του εγκλήματος η
σωστή αποκωδικοποίηση των
ΜΛΜ;

11^η Σεπτεμβρίου 2001

Ο Mohamed Atta και ο Abdul Aziz Al Omari έχουν φτάσει στο γκισέ για το check in της πτήσης 11 των Αμερικανικών Αερογραμμών. Ο Άτα επιλέγεται για συμπληρωματικό έλεγχο ασφαλείας από το Computer Assisted Passenger Prescreening System (CAPPS)...

Ο Michael Τίοχάι, ο υπάλληλος ασφαλείας που τους έλεγξε αφηγείται την επόμενη μέρα σε έναν υπάλληλο του FBI: «ήταν ένα ασυνήθιστο ζευγάρι οι δυο τους, δε βλέπεις συχνά πολλούς τέτοιους, με εισιτήριο των 2.500 δολαρίων, μιας κατεύθυνσης». «Ο Άτα» μας λέει «έμοιαζε με ζωντανό πτώμα, έδειχνε πάρα πολύ οργισμένος!». Σε αντίθεση «ο άλλος που μιλούσε ελάχιστα αγγλικά είχε ένα ηλίθιο χαμόγελο, που με κάνει να πιστεύω ότι δε μπορεί να ήξερε τι θα προκάλούσε εκείνη τη μέρα. Σκέφτηκα ότι μοιάζουν με Άραβες τρομοκράτες αλλά γρήγορα μάλωσα τον εαυτό μου για τη στερεότυπη σκέψη μου και δεν έκανα τίποτα»

11^η Σεπτεμβρίου 2001

Η μεγαλύτερη τρομοκρατική επίθεση στην ιστορία του σύγχρονου Δυτικού πολιτισμού δεν θα είχε γίνει αν ένας φύλακας ασφαλείας είχε μάθει σε ένα τέτοιο σεμινάριο, πόσο μεγάλη αξία και βαρύτητα έχουν οι εκφράσεις αλλά κυρίως
η σιωπή ενός ανθρώπου...

**«...Η γαρ σιωπή, τω
λαλούντι σύμμαχος...»
Η σιωπή είναι σύμμαχος
αυτού που μιλάει.**

Όμηρος